

Polícia v americkom systéme trestnej justície

Anotácia: Autor sa vo svojom článku zaoberá postavením polície v americkom systéme trestnej justície. Analyzuje jej organizáciu, rozoberá jej základné funkcie v americkej spoločnosti s dôrazom na jej pôsobnosť v trestnom konaní. Súčasne poukazuje na charakteristické črty amerického systému polície a jej odlišnosti od európskych systémov.

Kľúčové slová: polícia, USA, trestné konanie, vyšetrovanie, vynucovanie práva.

Úvod

Spojené štáty americké ako federatívny štátny útvar majú orgány verejnej moci pôsobiace na dvoch úrovniach – na federálnej úrovni a na úrovni jednotlivých štátov. Spojené štáty americké ako federácia zložená z 50 štátov tak nemajú vybudovanú jednotnú sústavu polície, súdov, orgánov verejnej žaloby a každá z týchto inštitúcií sa spravuje odlišnými zákonmi.

Spoločný systém existuje iba na federálnej úrovni, kde vo federálnych trestných veciach (napr. obchodovanie s drogami, organizovaný zločin, ekonomická kriminalita, závažné prípady podvodov) môžu konať iba federálne orgány. Naopak, v jednotlivých štátoch USA je väčšina trestných vecí vyšetrovaná a trestne stíhaná ich vlastnými orgánmi (napr. vraždy, ublíženia na zdraví, majetkové trestné činy, lúpeže, krádeže). V článku sa budeme zaoberať postavením polície v americkom systéme trestnej spravodlivosti, ktorá nevykonáva len úlohy prezentované a zidealizované v mnohých amerických kriminálnych seriáloch, ale ktorá vo veľkom množstve prípadov plní oveľa prozaickejšie úlohy.

1 Organizácia polície v USA

Polícia je na území Spojených štátov amerických **výrazne decentralizovaná** a na rozdiel od relatívne jednotnej a centralizovanej polície kontinentálnej Európy je rozdrobená na viacero policajných zborov majúcich samostatné postavenie a vlastnú jurisdikciu. Úlohy polície v USA tak plnia štyri rôzne kategórie tzv. agentúr – federálne agentúry (*federal agencies*), štátne agentúry (*state agencies*), okresné agentúry (*county agencies*) a mestské agentúry (*metropolitan agencies*). Uvedené agentúry sa súhrnne označujú ako **orgány vynútiteľnosti práva** (*law enforcement agencies*).

Na federálnej úrovni pôsobí 30 federálnych agentúr vykonávajúcich vyšetrovanie určitých kategórií trestných činov vymedzených Kongresom. V porovnaní s ostatnými agentúrami však ich podiel na vyšetrovaní trestných činov spáchaných v USA nie je príliš veľký. Federálne agentúry majú povahu agentúr federálnej vlády, pričom jednotlivé federálne agentúry sú zodpovedné za svoju činnosť buď federálnemu ministerstvu spravodlivosti alebo federálnemu ministerstvu pre vnútornú bezpečnosť.

Medzi tri najvýznamnejšie agentúry spadajúce pod federálne ministerstvo spravodlivosti patria Federálny úrad pre vyšetrovanie, Úrad pre alkohol, tabak, strelné zbrane a výbušniny a tzv. U. S. Marshals. **Federálny úrad pre vyšetrovanie** (*Federal Bureau of Investigation – FBI*) vyšetruje veci patriace do pôsobnosti federálnych súdov, t. j. prípady porušovania federálnych zákonov (napr. špionáž, sabotáž, vlastizrada, porušovanie občianskych práv, vražda a napadnutie federálnych úradníkov, únos). Okrem toho FBI poskytuje aj služby miestnym agentúram, ako napr. možnosť využiť jeho expertízne pracoviská na vykonanie identifikácie osôb. **Úrad pre alkohol, tabak, strelné zbrane a výbušniny** (*Bureau of Alcohol, Tobacco, Firearms and Explosives – ATF*) vykonáva vyšetrovanie prípadov nelegálneho pašovania a predaja alkoholu, tabaku strelných zbraní a

výbušnín. **U. S. Marshals** ako najstaršia federálna agentúra sa zaoberá najmä ochranou federálnych justičných úradníkov (sudcovia, verejní žalobcovia, členovia poroty), pátraním po väzňoch na úteku a ich vyžiadanim zo zahraničia, zabezpečením ochrany svedkov svedčiacich v závažných trestných veciach, transportom väzňov.¹

Pod federálne ministerstvo pre vnútornú bezpečnosť spadajú tri najznámejšie agentúry – Colná a hraničná ochrana, Imigračný a colný úrad a Americká tajná služba. **Colná a hraničná ochrana** (*Customs and Border Protection – CBP*) sa zaoberá zabraňovaním vstupu teroristov, pašerákov ľudí a drog, nelegálnych imigrantov a poľnohospodárskych škodcov do krajiny. Taktiež sa venuje regulácii a uľahčovaniu medzinárodného obchodu. **Imigračný a colný úrad** (*Immigration and Customs Enforcement – ICE*) je najväčším úradom pre vyšetrowanie federálneho ministerstva pre vnútornú bezpečnosť. Je zodpovedný za identifikáciu a odstraňovanie zraniteľných miest hraníc federácie a za zvyšovanie ekonomickej, dopravnej a infraštruktúrnej bezpečnosti. **Americká tajná služba** (*The U. S. Secret Service*) má dve základné úlohy. Prvou je ochrana prezidenta, viceprezidenta a ich rodín, hláv štátov a iných vysokopostavených verejných činiteľov. Druhou úlohou je vyšetrowanie falšovania rôznych cenín a iných finančných trestných činov vrátane krádeže identity, počítačových podvodov a počítačových útokov na finančné, bankové a telekomunikačné inštitúcie.²

Na úrovni jednotlivých štátov pôsobia štátne agentúry, ktoré plnia podobné úlohy ako národná polícia v iných štátoch. Sú zriadené v každom americkom štáte s výnimkou štátu Hawai. Je ich preto dovedna 49. Do ich kompetencie patrí vyšetrowanie trestných činov spáchaných na území daného štátu, zabezpečovanie dodržiavania dopravných predpisov, vyšetrowanie dopravných nehôd, poskytovanie pomoci iným policajným agentúram. Taktiež ochraňujú významné štátne budovy a guvernérovo. V prípade potreby môžu poskytnúť príslušníkom miestnych agentúr prístup k štátnym expertíznym pracoviskám.³ Vo väčšine prípadov plnia svoje úlohy iba na tom území štátu, kde neexistuje iná forma policajnej ochrany (napr. na diaľničných komunikáciách) alebo keď ich požiadajú o pomoc príslušníci miestnych agentúr. Štátne agentúry boli vytvorené na účel boja s rastúcou zločinnosťou v mimomestských oblastiach, ku ktorej došlo v dôsledku zvýšenia mobility obyvateľstva a nástupu masovej automobilovej prepravy. A práve trestnú činnosť páchanú na rôznych miestach príslušného štátu neboli príslušníci miestnych agentúr pôsobiaci na vymedzenom území štátu (okrese) schopní riešiť. Treba však uviesť, že v súčasnosti iba 23 štátnych agentúr disponuje úplnými a rovnakými policajnými oprávneniami ako miestne agentúry. Zvyšné štátne agentúry sú zodpovedné v zásade len za diaľničné komunikácie a za dodržiavanie dopravných predpisov.

Na čele **okresných agentúr** sú šerifovia, ktorí pôsobia takmer v každom z 3100 okresov (*county*) nachádzajúcich sa na území USA. Vo väčšine prípadov je funkcia šerifa volenou funkciou a pôsobí ako vedúci orgán vynúiteľnosti práva na území okresu. Úlohy jednotlivých úradov okresných šerifov sa líšia v závislosti od veľkosti a stupňa rozvoja príslušného okresu. Typickými úlohami je poskytovanie pomoci v civilnom konaní (realizácia predvolaní a súdnych príkazov), zaisťovanie bezpečnosti a poriadku na súde, prevádzkovanie okresného väzenia, vyšetrowanie trestných činov. V niektorých okresoch šerif vystupuje aj ako koroner, vyberač daní, správca okresnej pokladnice.⁴

---

¹ SIEGEL, L. J., WORRALL, J. L. *Introduction to Criminal Justice*. 13th Edition. Belmont: Cengage Learning, 2012, s. 178 - 180.

² Tamže, s. 181-182.

³ REGOLI, R. M., HEWITT, J. D. *Exploring Criminal Justice: The Essentials*. Sudbury: Jones & Bartlett Learning, 2009, s. 98.

⁴ SIEGEL, L. J., WORRALL, J. L. *Introduction to Criminal Justice*. 13th Edition. Belmont: Cengage Learning, 2012, s. 184.

Okrem okresných agentúr plnia úlohy orgánov vynúiteľnosti práva v USA aj **mestské agentúry** pôsobiace v malých mestách a veľkomestách. Vlastné policajné zložky možno nájsť v súčasnosti v približne 15 000 amerických mestách a veľkomestách. Treba uviesť, že aj keď sa pôsobnosť už spomenutého okresného šerifa vzťahuje aj na samosprávne mestá, tento sa zvyčajne sústreďuje na vykonávanie svojich úloh len v oblastiach, kde nevykonáva jurisdikciu žiadna mestská agentúra.⁵ Väčšina amerických občanov prichádza do kontaktu práve s príslušníkmi mestských agentúr, ktoré zabezpečujú dodržiavanie nielen štátneho Trestného zákona, ale aj mestských či okresných predpisov.⁶ Väčšina mestských agentúr vykonáva rôznorodé funkcie – zabezpečujú dodržiavanie dopravných predpisov, vykonávajú kontrolu v oblasti narkotík a mravnostných deliktov, vyšetrojú nehody, uskutočňujú rádiovú komunikáciu, vykonávajú policajné hliadky a zabezpečujú verejný poriadok, pôsobia pri prevencii kriminality, vedú vyšetrovanie majetkovej a násilnej kriminality, spracúvajú daktyloskopické stopy, vyšetrojú úmrtia, vykonávajú pátráciu a záchrannú činnosť.⁷

Okresné a mestské agentúry majú v mnohých prípadoch zriadené taktiež aj vlastné jednotky **SWAT** (špeciálne zbrane a taktiky), ktoré sa podieľajú na záchrane obetí katastrof a vyslobodzovaní rukojemníkov. Často sú tiež tieto tímy nasadzované v prípadoch nevyhnutnosti zabezpečenia verejného poriadku. Treba podotknúť, že na úrovni miest či okresov existuje ešte množstvo **iných špeciálnych policajných zložiek**, ktoré sú zriaďované najmä na významných miestach (vlastné policajné oddelenia majú napr. štátne univerzity či letiská alebo prístavy). Napokon, nemožno nespomenúť ani skutočnosť, že v USA je zriadená aj tzv. **polícia indiánskych kmeňov** (*Native american tribal police*) ako suverénnych národov s vlastnou autonómiou. Táto polícia má oprávnenie vynucovať dodržiavanie trestnoprávných predpisov indiánov nielen voči vlastným indiánskym príslušníkom, ale aj voči neindiánom nachádzajúcim sa v indiánskych rezerváciách. Na území USA je v súčasnosti zriadených 135 takýchto indiánskych policajných agentúr.⁸

Z hľadiska činnosti je policajná agentúra organizovaná do jednotlivých oddelení (*units*) zameriavajúcich sa na špecifické aktivity. Jej organizačné zložky vo väčšine prípadov tvorí oddelenie hliadok (*patrol*), oddelenie vyšetrovania (*investigation*), dopravné oddelenie (*traffic*), oddelenie mravnostnej kriminality (*vice*) a oddelenie kriminality mladistvých (*juvenile*).⁹ Jadrom moderného policajného úradu sú oddelenia hliadok a vyšetrovania, keďže sa zaoberajú tými najvýznamnejšími činnosťami – prevenciou kriminality, riešením občianskych sporov, pomáhaním chorým a zraneným, vyšetrovaniu trestných činov, zhromažďovaníu dôkazov, pátraniu po páchatel'och.

2 Základné funkcie americkej polície

Americká odborná literatúra¹⁰ rozlišuje tri základné funkcie polície v Spojených štátoch amerických – udržiavanie verejného poriadku (*order maintenance*), vynucovanie práva (*law enforcement*) a poskytovanie služieb verejnosti (*service*). Všetky tieto funkcie prispievajú zároveň k prevencii kriminality.

⁵ SCHEB, J. M. *Criminal Law*. 6th Edition. Belmont: Cengage Learning, 2011, s. 31.

⁶ CONSER, J. A., RUSSELL, G. D., PAYNICH, R. *Law enforcement in the United States. Criminal justice illuminated*. 2nd Edition. Sudbury: Jones & Bartlett Learning, 2005, s. 83.

⁷ SIEGEL, L. J., WORRALL, J. L. *Introduction to Criminal Justice*. 13th Edition. Belmont: Cengage Learning, 2012, s. 185.

⁸ COLE, G., SMITH, C. *The American System of Criminal Justice, International Edition*. 12th Edition. Belmont: Cengage Learning, 2009, s. 170.

⁹ COLE, G. F., SMITH, C. E. *Criminal Justice in America*. 5th Edition. Belmont: Cengage Learning, 2007, s. 105.

¹⁰ COLE, G., SMITH, C. *The American System of Criminal Justice, International Edition*. 12th Edition. Belmont: Cengage Learning, 2009, s. 178.

V rámci činnosti smerujúcej **k udržiavaniu verejného poriadku** sa polícia snaží zabrániť takému konaniu osôb, ktoré ruší verejný pokoj (napr. hádka v domácnosti, hlučná hudba počas noci) alebo pri ktorom dochádza k priamemu otvorenému stretu dvoch alebo viacerých osôb (napr. bitka v pohostinstve). Keďže americké zákony neupravujú prípady výtržníctva jednoznačne, musí v takýchto situáciách policajti vykonávajúci pochôdzku (*patrol officer*) uplatniť svoje diskrečné oprávnenie. To znamená, že je len na jeho posúdení, či došlo k porušeniu zákona, či sa majú prijať nejaké opatrenia, a ak áno, proti komu. Pochôdzkari majú široké diskrečné oprávnenia, ktoré vo významnej miere ovplyvňujú životy konkrétnych osôb. Ak sa policajti totiž rozhodne niekoho zatknúť pre výtržnosť, môže táto osoba stráviť určitý čas vo väzení a stratiť dokonca aj svoju prácu bez toho, aby bola usvedčená z trestného činu. O pochôdzkaroch sa niekedy hovorí aj ako o „chrbtici“ policajného oddelenia, pretože väčšinu svojho pracovného času trávia na ulici. Účel ich pohybovania sa na verejnosti je trojaký – zabránenie páchaniu trestnej činnosti ich viditeľnou prítomnosťou, udržiavanie verejného poriadku a bezpečnosti a taktiež poskytovanie nepretržitých služieb verejnosti.¹¹

Kritériá, ktoré berie policajti – pochôdzkari do úvahy pri uplatnení svojej diskrečnej právomoci, je viacero. V prvom rade skúma povahu trestného činu, pričom platí, že čím menej je čin z pohľadu verejnosti závažný, tým menší je záujem na riešení danej veci. Policajti berie do úvahy aj vzťah medzi údajným páchatelom a jeho obeťou. Ak je totiž ich vzťah blízky, je veľká pravdepodobnosť, že konflikt sa urovná a vecou sa nebudú musieť zaoberať policajné orgány. Policajti berie do úvahy aj vzťah údajného páchatela k nemu samotnému. Zdvorné správanie sa voči policajtovi môže totiž vo významnej miere zaväziť pri rozhodovaní o postupe vo veci. Významným faktorom je aj príslušnosť páchatela k určitej rase, etniku, spoločenskej triede, príp. jeho vek alebo pohlavie. Aj keď je toto kritérium značne kritizované z dôvodu rozdielneho zaobchádzania, pravdou je, že policajti sa rozhodne skôr prijať ďalšie opatrenia v prípade deliktu príslušníka menšiny alebo mladého páchatela ako v prípade deliktu belocha alebo staršieho páchatela. Napokon, uplatnenie diskrečných oprávnení závisí aj od politiky vedenej na jednotlivých policajných oddeleniach.¹²

Pri **vynucovaní práva** polícia priamo zasahuje do riešenia prípadov, v ktorých boli zjavne porušené zákony. Úlohou polície je v takejto situácii identifikovať, vypátrať a zadržať delikventa. Aj keď býva na mieste činu vo väčšine prípadov ako prvý policajti vykonávajúci pochôdzku, vyšetrovanie vykonáva v závažných prípadoch práve detektívi a ten pripravuje pre verejného žalobcu všetok dôkazný materiál potrebný na trestné konanie.¹³ Postavením polície pri vyšetrovaní sa budeme zaoberať bližšie v ďalšej časti nášho článku. Nutné je však dodať, že – rovnako ako pri zabezpečovaní dodržiavania verejného poriadku – aj v prípade vynucovania práva americkí policajti často vystupujú neprofesionálne a neobjektívne a v dôsledku toho býva porušovaná ústavná zásada rovnakého zaobchádzania. Ak sa polícia totiž zameriava výlučne na určité minoritné skupiny alebo iné špeciálne vybrané osoby, môže týmto vyvolať vo verejnosti podozrievavé až nepriateľské postoje.

Posledná funkcia americkej polície sa týka poskytovania širokej škály **služieb**, predovšetkým pre občanov s nižším príjmom. Tieto služby zahŕňajú také aktivity polície, ako je napr. poskytovanie prvej pomoci, záchrana zvierat, pomoc dezorientovaným osobám. Ide o činnosť, ktorú vykonáva polícia v dennodennej praxi a aj z toho dôvodu možno považovať túto funkciu polície za jej hlavnú funkciu. Prostredníctvom vzdelávania a práce pre verejnosť sa tak polícia podieľa na prevencii kriminality. Na význam tejto funkcie poukazujú aj

---

¹¹ GAINES, L. K., MILLER, R. L. *Criminal Justice in Action: The Core*. 6th Edition. Belmont: Cengage Learning, 2011, s. 130.

¹² COLE, G., SMITH, C. *The American System of Criminal Justice, International Edition*. 12th Edition. Belmont: Cengage Learning, 2009, s. 187.

¹³ Bližšie k činnosti detektívov pozri SIEGEL, L. J., WORRALL, J. L. *Introduction to Criminal Justice*. 13th Edition. Belmont: Cengage Learning, 2012, s. 215-221.

štatistiky, podľa ktorých až 80 % žiadostí či oznámení adresovaných polícii sa netýka trestných činov, ale potreby poskytnutia informácií či riešenia rôznych problémových životných situácií (napr. dopravných nehôd, zlého parkovania, hlasitej hudby).¹⁴ Možno konštatovať, že zatiaľ čo prvé dve funkcie americkej polície (udržiavanie verejného poriadku a vynucovanie práva) sú vlastné aj policajným orgánom v iných krajinách, práve uvedená posledná funkcia je určitým americkým špecifikom. V odbornej literatúre býva často predmetom kritiky a vyvoláva značne kontroverzné reakcie.

3 Úlohy americkej polície v trestnom konaní

Ako sme už uviedli, polícia plní v americkom trestnom konaní úlohy orgánu vynútiteľnosti práva, čo znamená, že zabezpečuje, aby bol objasnený trestný čin a vypátraný jeho páchatel'. Policajti vykonávajúci vyšetrovanie sú organizovaní v **špecializovaných vyšetrovacích oddeleniach** (*investigation unit*). Cieľom vyšetrovania je, ako všade inde vo svete, zistiť, či sa trestný čin stal, a ak áno, odhaliť jeho páchatel'a. Vyšetrovanie vykonáva v USA v závažnejších prípadoch **detektív** a ten pripravuje pre verejného žalobcu všetok potrebný dôkazný materiál.

Na tomto mieste však treba zdôrazniť, že vzťah **amerického verejného žalobcu a polície v trestnom konaní** nie je ani náhodou rovnaký ako v tradičnom kontinentálnom trestnom procese. Americký verejný žalobca totiž nevykonáva dozor nad vyšetrovaním a nemá voči vyšetrovateľovi ani žiadne nariadenie oprávnenia. Ich vzťah je daný predovšetkým nevyhnutnosťou vypátrania podozrivého a zhromaždenia dôkazov potrebných na jeho usvedčenie. Je výlučne úlohou polície rozhodnúť, či je zatknutie podozrivého a jeho trestné stíhanie nevyhnutné. Keďže americký verejný žalobca nemôže viesť vyšetrovanie, nemôže ani kontrolovať typy trestných vecí, ktorými sa bude zaoberať. Začatie trestného konania je preto plne v rukách vyšetrovateľ'a – ten disponuje dôkazmi ako prvý a ďalšia činnosť verejného žalobcu závisí preto práve od neho. Napriek tomu má verejný žalobca isté možnosti, ako ovplyvňovať činnosť polície (napr. môže vrátiť policajtovi vec na doplnenie vyšetrovania alebo odmietnuť schváliť zatýkací rozkaz). Verejný žalobca môže taktiež odmietnuť návrhy vyšetrovateľ'a na realizáciu trestného stíhania, a to z viacerých dôvodov. Keďže verejný žalobca plní aj úlohu akéhosi regulátora trestných vecí predkladaných súdu, musí dbať na to, aby z dôvodu zabránenia preťaženiu súdneho systému sa pred súd dostali len závažné prípady alebo prípady, v ktorých je vina obžalovaného pomocou zhromaždených dôkazov jasne preukázateľná. Verejný žalobca často tiež odmietne viesť trestné stíhanie v prípade, ak prípad nie je vyšetrovateľ'om dostatočne objasnený a v konaní pred súdom by ho sudca tak musel napomenúť pre zbytočné plytvanie súdneho času. Verejný žalobca napokon môže vrátiť polícii spis aj vtedy, ak sa chce uistiť, že polícia vykonala dôkladné vyšetrenie prípadu a zhromaždila všetky potrebné dôkazy.¹⁵

Treba podotknúť, že obraz detektívov ako osamelých agresívnych osôb berúcich riešenie trestnej veci do vlastných rúk, nehľadiac na zákony, ktorý je prezentovaný v mnohých amerických kriminálnych seriáloch, ani zďaleka nezodpovedá realite. Americkí detektívi sú totiž skúsenými štátnymi zamestnancami, ktorí ovládajú moderné vyšetrovacie techniky, poznajú pravidlá dokazovania a prinajmenšom sú si vedomí dôsledkov svojho nezákonného konania. Ich význam je v americkej trestnej justícii značný, pretože zodpovedajú za to, aby nedošlo k justičnému omylu. Z toho dôvodu je ich základnou úlohou v trestnom konaní objasniť pravdu. Musia zhromaždiť všetky dôkazy potvrdzujúce, že

¹⁴ COLE, G., SMITH, C. *The American System of Criminal Justice, International Edition*. 12th Edition. Belmont: Cengage Learning, 2009, s. 180.

¹⁵ COLE, G. F., SMITH, C. E. *The American System of Criminal Justice*. 11 Edition. Belmont: Thomson Learning, Inc., 2007, s. 326-327.

podozrivý spáchal trestný čin, a preukazujúce jeho zavinenie.¹⁶ Pri výkone vyšetrovania je detektív povinný sa riadiť všetkými procesnými pravidlami a dodržiavať všetky práva obvineného, ktoré mu priznáva americká ústava a dodatky k nej. Ak by získal nejaký dôkaz nezákonným spôsobom, sudca by musel takýto dôkaz vylúčiť a nemohlo by sa naň prihliadať. Ak chce vyšetrovateľ vykonať závažný zásah do základných ľudských práv a slobôd, potrebuje na to rozhodnutie sudcu, napr. rozkaz na vykonanie domovej prehliadky (*search warrant*) alebo zatýkací rozkaz (*arrest warrant*).

Trestné stíhanie začína spravidla zadržaním konkrétnej osoby policajtom – pochôdzkárom a po jej predvedení na príslušný policajný útvar policajt spíše záznam o zadržaní. Následne môže začať polícia vyšetrovanie a zhromažďovanie dôkazov. V trestnom konaní sa v širokej miere uplatňuje princíp oportunity, takže polícia má širokú diskrečnú právomoc. Tá jej umožňuje prípad aj odložiť, ak sa nedostatočne preukáže podozrenie zo spáchania trestného činu alebo aj pre bezvýznamnosť veci či z iných dôvodov.

Ak však má dostatok dôkazov na dôvodné podozrenie, že trestný čin spáchala konkrétna osoba, ukončí sa vyšetrovanie a do konania vstúpi verejný žalobca.¹⁷ Verejný žalobca zohráva v americkom systéme trestnej justície ústrednú úlohu. Jadrom jeho práce v trestnom konaní je dohľad nad dôkazmi predloženými políciou a následne predloženými verejným žalobcom súdu. Verejný žalobca preveruje dôkazy a na základe toho rozhoduje, či bude podaná obžaloba alebo nie. Po prijatí veci od polície musí verejný žalobca preskúmať preto právne a skutkové okolnosti prípadu a nezávisle posúdiť, či na základe získaných dôkazov existuje pravdepodobnosť odsúdenia konkrétnej osoby. Z toho dôvodu má verejný žalobca oprávnenie aj zamietnuť prípad (*dismiss a case*) predložený políciou, ak usúdi, že v konaní pred súdom by neobstál.¹⁸ Medzi americkou políciou a verejnými žalobcami tak existuje previazanosť a činnosť jednej skupiny je závislá od činnosti druhej. Z toho dôvodu sa vytvorili medzi oboma skupinami isté vzťahy vzájomnej kooperácie.

Napriek uvedenému sa však v poslednom čase ozývajú hlasy, že medzi políciou a verejnými žalobcami je veľmi nízka miera vzájomnej spolupráce, čo často vedie k neúspechu v súdnom konaní. Z toho dôvodu mnohé štáty USA vytvárajú spoločné tímy, v ktorých polícia a verejní žalobcovia pracujú spoločne na konkrétnom prípade. Takto štáty postupujú najmä v trestných veciach spojených s pašovaním drog alebo organizovaným zločinom. Verejný žalobca tu pomáha polícii získať spoluprácu korunných svedkov, ktorí výmenou za určité ústupky v trestnom konaní (napr. zmenou právnej kvalifikácie žalovaného skutku) sa rozhodnú spolupracovať s políciou a poskytovať informácie o trestnej činnosti páchanej zločineckou skupinou, ktorej sú členmi.¹⁹

Literatúra

BROWN, M. F. *Criminal investigation: law and practice*. 2nd Edition. Woburn: Butterworth-Heinemann, 2001. 349 s. ISBN 0-7506-7352-4

COLE, G. F., SMITH, C. E. *Criminal Justice in America*. 5th Edition. Belmont: Cengage Learning, 2007. 448 s. ISBN 978-0-495-09530-9

COLE, G., SMITH, C. *The American System of Criminal Justice, International Edition*. 12th Edition. Belmont: Cengage Learning, 2009, 692 s. ISBN 978-1-439-03627-3

---

¹⁶ BROWN, M. F. *Criminal investigation: law and practice*. 2nd Edition. Woburn: Butterworth-Heinemann, 2001, s. 3.

¹⁷ IVOR, J. a kol. *Trestné právo procesné*. Druhé, doplnené a prepracované vydanie. Bratislava : Iura Edition, 2010, s. 952.

¹⁸ Viac k diskrečným oprávneniam pozri <http://law.jrank.org/pages/1855/Prosecution-Comparative-Aspects-decision-prosecute.html>.

¹⁹ Tamže, s. 327.

CONSER, J. A., RUSSELL, G. D., PAYNICH, R. *Law enforcement in the United States. Criminal justice illuminated.* 2nd Edition. Sudbury: Jones & Bartlett Learning, 2005. 489 s. ISBN 0-7637-8352-8

GAINES, L. K., MILLER, R. L. *Criminal Justice in Action: The Core.* 6th Edition. Belmont: Cengage Learning, 2011. 496 s. ISBN 978-0-495-91355-9

IVOR, J. a kol. *Trestné právo procesné.* druhé, doplnené a prepracované vydanie. Bratislava : Iura Edition, 2010. 1049 s. ISBN 978-80-8078-309-9

REGOLI, R. M., HEWITT, J. D. *Exploring Criminal Justice: The Essentials.* Sudbury: Jones & Bartlett Learning, 2009. 427 s. ISBN 978-0-7637-5648-2

SCHEB, J. M. *Criminal Law.* 6th Edition. Belmont: Cengage Learning, 2011, 506 s. ISBN 678-1-111-34695-9

SIEGEL, L. J., WORRALL, J. L. *Introduction to Criminal Justice.* 13th Edition. Belmont: Cengage Learning, 2012. 761 s. ISBN 978-0-495-91338-2

Key words: police, the U.S., criminal procedure, investigation, law enforcement

Summary

The police are in any modern state an extremely important institution, which carries out the right of citizens to crime prevention. The issue of homeland security belongs to one of the main factors influencing the development of economic, social and political relations, and in case of violation of these relations the decline of society is reached too. The task of the police is therefore to protect the proper working of social relationships and to minimize infringement in this sphere. Thus the police as an institution carry out in the society important role in the fight against crime. In addition, they help to recognize the crime factors and to prevent potential offenders from committing the crime. They also perform an irreplaceable role in the fight against crime through the use of statutory coercive powers. The police perform a dual role, preventive and repressive, both of which are in mutual symbiosis and influence each other.

American police system is built on the federal level and at national level. Unlike continental police systems, which are considerably uniform, American police system is characterized by extensive decentralization. In the U.S., so there is a considerable number of agencies that perform different tasks. Their scope of powers is defined territorially, which means that each of these agencies carries out its duties in the particular state territory. The most numerous are metropolitan agencies, which are the most visible agencies to an ordinary American citizen. They deal with the largest number of cases. Federal agencies carry out their duties in case of violation of federal law. State agencies operate mostly in enforcing traffic laws on toll roads. Finally, county agencies perform tasks in their administrative areas and are characterized by a variety of tasks.

American police perform the functions in the area of order maintenance, law enforcement and public service. Public service, not dealing with criminal matters, is the main function of the American police, as 80% of their agenda is comprised of fulfilment of various requirements of the citizens. American police act in the criminal procedure independently. While in continental countries the police are usually supervised by public prosecutor and may be guided by his/her instructions, in the Anglo-American system the police are in the investigation independent from public prosecutor and in certain cases they are allowed to use discretionary powers.

JUDr. Bystrík Šramel
Interný doktorand Fakulty práva

*Paneurópskej vysokej školy
tel. č.: 0902 220 868
e-mail: bystrik.sramel@gmail.com*

Recenzent: JUDr. Štefan Kočan, PhD.